

Grimstad kommune

Postboks 123
4891 GRIMSTAD

Saksbehandler, innvalgstelefon

Ildiko Nordensvan, 37 01 75 51

Inspeksjonsrapport - Groos avløpsanlegg

Inspeksjon ved Groos renseanlegg Kontrollnummer: 2020.052.I.FMAG

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Leif Johansen

Fra Fylkesmannen i Agder:

Ildikó Nordensvan

Andre deltagere fra virksomheten:

Geir Knudsen
Bjørn Egil Homdrom
Jan Tørres Eskeveit
Geir Mostad
Erik A. Salvesen
Arild Abrahamsen

Andre deltagere fra Fylkesmannen i Agder:

Cecile H. Moen

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Groos renseanlegg den 28. januar 2020. Sluttmøtet ble gjennomført den 25. februar. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Fylkesmannen i Agder avdekket 4 avvik og gav 1 anmerkning under inspeksjonen. Fylkesmannen ser alvorlig på avvik 1 med hensyn miljørisiko.

Avvik:

1. Det foreligger ikke konkret tidfestet plan for utvidet kapasitet for renseanlegget/ev. etablering av nytt renseanlegg.
2. Grimstad kommune har ikke overholdt rensekravene for utslipp til vann.
3. Grimstad kommune mangler overordnede planer.
4. Miljørisikovurdering og beredskapsmessig tiltaksplan har mangler.

Anmerkning:

1. Kommunen bør ha bedre og oppdaterte oversikt over påslipp.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 5 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

27. februar 2020

Ildikó Nordensvan

Ingunn Løvdal

dato

kontrollør

miljøverndirektør

Fylkesmannen i Agder

Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: GRIMSTAD KOMMUNE SAMFUNN OG MILJØ	
Organisasjonsnr.: 974641259	Eies av:
Bransjenr. (NACE-kode): 84.130 - Offentlig administrasjon tilknyttet næringsvirksomhet og arbeidsmarked	

Kontrollert enhet

Navn: Groos renseanlegg	Anleggsnr.: 4202.0046.01
Kommune: Grimstad	Fylke: Agder
Anleggsaktivitet: Avløpsnett og -rensing	
Tillatelse gitt: 6. juni 2012	Sist endret:

Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen inngår i Fylkesmannens regionale tilsynsaksjon rettet mot avløpsanlegg med utslipp av kommunalt avløpsvann fra tettbebyggelse med samlet utslipp større enn eller lik 2000 pe til ferskvann, større enn eller lik 2 000 pe til elvemunning eller større enn 10 000 pe til sjø.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Planer for avløpsanlegg (bl.a. hovedplan for avløp)
- Prosess og renseutstyr
- Status for utvidet kapasitet/etablering av nytt renseanlegg
- Utslipp til vann

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

Oppfølging etter inspeksjonen

Grimstad kommune plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må Groos renseanlegg innen 1. oktober 2020 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ser alvorlig på avvik 1 som ble avdekket i denne inspeksjonen. Grimstad kommune må sende inn en egen skriftlig redegjørelse innen 1. oktober 2020 som beskriver hvordan Grimstad kommune vil følge opp avviket.

Gjennomføringen av tiltakene kan bli fulgt opp ved ny kontroll.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (fmavpost@fylkesmannen.no) til Fylkesmannen i Agder v/Ildikó Nordensvan.

Varsel om tvangsmulkt for retting av avvik

Fylkesmannen varsler herved at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt (*jf. forurensningsloven § 73*) dersom vi ikke har mottatt en skriftlig bekreftelse på hvordan avvik 1 er fulgt opp innen 1. oktober 2020. Tvangsmulkten vil påløpe dersom vi ikke har mottatt en bekreftelse som viser hvordan avvik vil bli fulgt opp innen 4 uker etter at vedtaket om tvangsmulkt ble fattet.

En eventuell tvangsmulkt vil være et engangsbeløp på kr 300 000,-.

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Fylkesmannen i Agder innen to uker etter at denne rapporten er mottatt.

Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 9. januar 2020. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Fylkesmannen i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Groos renseanlegg bli ilagt et gebyr på kr 49 900,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8. Dette tilsvarer gebyrsats 5 for flerdagstilsyn. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for

innbetaling til statskassen. Vi viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet, jf. § 28 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen i Agder. Fylkesmannen vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Fylkesmannen i Agder (jf. offentleglova).

Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Det foreligger ikke konkret tidfestet plan for utvidet kapasitet for renseanlegget/ev. etablering av nytt renseanlegg.

Avvik fra:

Utslippstillatelse av 12.06.2012 pkt. 1. *Tillatelsens ramme* og pkt. 4.2.3 *Plan for å øke renskapasiteten*

Kommentarer:

Utslippstillatelsen stiller krav om å utarbeide plan innen 1.07.2013 for å øke kapasiteten i renseanlegget innen år 2020. En slik plan skal omfatte tidfestede milepæler for å øke renskapasiteten/ev. etablere nytt anlegg.

Renseanleggets dimensjonerende kapasitet i pe (BOF₅) er angitt til 16 000, jf. egenkontrollrapportering for Groos renseanlegg. I egenkontrollrapporten er det rapportert 20 519 pe (tilført mengde til avløpsanlegget inkl. overløp) i 2018. Databasen Forurensning (forurensningsmyndighetens fagdatabase) har beregnet denne verdien til 27 609 pe på bakgrunn av analyseresultater. Verdien var 33 311 pe i 2017. Det er åpenbart at renseanlegget i perioder mottar avløpsvann langt over den dimensjonerende kapasiteten.

Anleggets belastning overskred dimensjonerende kapasitet allerede i 2012. Fylkesmannen har derfor satt frist i tillatelsen for at utvidet anlegg/ev. nytt anlegg skulle være i drift år 2020.

Ved tilsynet opplyste Grimstad kommune at det er gjort utredninger flere ganger for å vurdere mulige lokalisering av nytt renseanlegg de siste årene. Den første utredningen ble gjort av Sweco i 2012, og etter dette ble en annen utredning utført av Asplan Viak i 2016. Kommunen opplyser at de vil gjennomføre en ny utredning av lokalisering av nytt renseanlegg og utredningen vil bli presentert i løpet av våren 2020.

Grimstad kommune har ikke økt renseanleggets kapasitet innen år 2020 slik tillatelsen krever. Kommunen mangler i tillegg forpliktende og tidfestet plan samt politisk vedtak for det videre arbeidet.

Dette avviket ansees som alvorlig med hensyn til miljørisiko.

Avvik 2

Grimstad kommune har ikke overholdt rensekravene for utslipp til vann.

Avvik fra:

Utslippstillatelse av 12.06.2012 pkt. 4.2.1 *Rensekrav for Groos renseanlegg*

Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) § 14-6 *Utslipp til følsomt område*, jf. § 14-2 *Definisjon av rensegrad*

Kommentarer:

Utslippstillatelsen og forurensningsforskriften stiller krav til rensegrad for fosfor og organisk stoff målt som BOF₅ (biologisk oksygenforbruk) og KOF (kjemisk oksygenforbruk).

Rensegrad for fosfor er ikke tilfredsstilt i år 2018, og det er enkelte overskridelse av kravene for organisk stoff, målt som BOF₅. Gjennomsnittlig verdi for organisk stoff er imidlertid tilfredsstilt 2018.

Ved tilsynet kom det frem at overskridelsene trolig skyldes overbelastning i renseanlegget. Kommunen opplyste at påslipp fra Smaken av Grimstad er regulert gjennom påslippstillatelse med krav til forbehandling før påslipp for å hindre støtbelastning av organisk stoff fra bedriften. Utover dette kunne kommunen ikke vise hvilke konkrete tiltak som kan gjennomføres for å forbedre rensegrad og kapasiteten ved anlegget.

Avvik 3

Grimstad kommune mangler overordnede planer for avløpssektoren, herunder hovedplan for avløp og plan for reduksjon av fremmedvann til avløpsnett.

Avvik fra:

Utslippstillatelse av 25.2.2013 pkt. 4.4 *Planer for avløpsnett*

Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) § 14-5 *Avløpsnett*
Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter
(internkontrollforskriften) § 5 andre ledd punkt 4.

Kommentarer:

Internkontrollforskriften krever at virksomheten skal fastsette mål for blant annet miljø. Dette skal dokumenteres skriftlig. Målene skal være etterprøvbare.

I henhold til tillatelsen skal kommunen utarbeide en målrettet handlingsplan for reduksjon av fremmedvann til avløpsnettet. Det skal foretas en helhetlig gjennomgang av de ulike problemene inntrengning av fremmedvann forårsaker.

Ved tilsynet ble det fremvist en handlingsplan for vann 2017 – 2026. Denne hovedplanen omtaler ikke avløpssektoren. Hovedplan avløp gjaldt for perioden 2000 – 2012 og dokumentet er ikke fornyet på grunn av usikkerheten rundt nytt renseanlegg. Kommunen opplyste at de vil starte arbeidet med hovedplan når det blir bestemt plasseringen av det nye renseanlegget. Det er også fremlagt en handlingsplan (budsjett) for avløp i perioden 2019 – 2023. Denne handlingsplanen lister opp nødvendige tiltak på kommunens avløpsnett og fungerer som en «tiltaksplan».

Det er opplyst at det kan komme betydelig mengde fremmedvann inn i anlegget. Ekstreme regnværperioder i 2018 og 2019 var en utfordring for anlegget med hensyn til kapasitet og for å overholde rensekravene. Det kommer imidlertid ikke frem i handlingsplanen hvilke områder som skal prioriteres for å redusere innlekking av fremmedvann.

Kommunen mangler hovedplan med mål (etterprøvbare mål) og strategier for avløpssektoren, inkludert både renseanlegg og ledningsnett. Det mangler også en helhetlig og dokumentert gjennomgang av problemområder hvor fremmedvann (innlekking) medfører miljørisiko og dokumentasjon på prioritering av områder hvor ev. saneringsarbeidet skal gjennomføres.

Avvik 4

Miljørisikovurdering og beredskapsmessig tiltaksplan har mangler.

Avvik fra:

Utslippstillatelse av 12.06.2012 pkt.10 *Miljørisikovurdering – håndtering og beredskapsmessige tiltak mot akuttutslipp*, pkt. 10.2. *Risikohåndtering* og pkt. 10.3 *Etablering av beredskap*

Kommentarer:

I henhold til tillatelsens pkt. 10.2 skal en handlingsplan for risikohåndtering utarbeides. Tillatelsens pkt. 10.3 presiserer at en beredskapsplan skal foreligge samtidig med tiltaksvurderingen.

Det er krav om at virksomheter på bakgrunn av risikovurdering skal utarbeide handlingsplaner for å redusere risikoforholdene. Dette skal dokumenteres skriftlig. Konkrete frister for risikoreduserende tiltak og ansvarlig for gjennomføring skal angis i handlingsplanen.

På bakgrunn av farer, hendelseskjeder og konsekvenser som er identifisert etableres beredskapsplan mot akutt forurensning. Beredskapen skal være dimensjonert i forhold til den risiko de aktuelle hendelsene ved virksomheten til enhver tid representerer.

Kommunen har gjennomført en risikovurdering og kunne fremvise handlingsplan for å håndtere uønskede hendelser. Vi fikk opplyst også at kommunen nå arbeider med å revidere bl.a. interkontrollen som antas å være ferdig ila. mai. Kommunen har imidlertid ikke fastsatt frister for når risikoreduserende tiltak skal gjennomføres og ikke heller bestemt hvem som er ansvarlig for oppfølging av slike tiltak. Groos avløpsanlegg kunne heller ikke fremvise beredskapsplan ved tilsynet.

Anmerkninger

Anmerking 1

Kommunen bør ha oppdatert oversikt over påslipp.

Kommentarer:

I 2015 opplyste Grimstad kommune at renseanlegget mottar industripåslipp fra Smaken av Grimstad, Puntervold og Skarpnes industrier, jf. e-post av 26.10.2015. Av disse er det kun Smaken av Grimstad som tilfører et vesentlig påslipp til Groos renseanlegg. Det er viktig at kommunen har oppdatert oversikt over virksomheter med påslipp til kommunalt nett og vurderer risiko og behov for vedtak om påslippskrav med hjemmel i forurensningsforskriftens kapittel 15A.

Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) §§ 3 og 3a

- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Fylkesmannen

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold:

- Organisasjonskart
- Hovedplan for vann 2017-2026
- Handlingsplan avløp 2019 - 2023
- Årsrapport for 2018
- ROS-analyse, 24.01.2014 siste versjon 21.1.2020
- Resipientundersøkelse Goosefjorden og Homborsundfjorden

Dokumentet er elektronisk godkjent